

Szakmai beszámoló a „Levéltári szerepváltozások - Az 50 éve visszatért levéltár arcai” c. Levéltári Napról, az NKA 204108/01477 kódszámú NKA pályázathoz

A rendezvény célja a levéltár visszatértének rendhagyó ünneplése volt egy olyan levéltári nap megrendezésével, mely a hagyományos értelemben vett levéltártörténet mellett a levéltárak szerepváltozásaira koncentrált az elmúlt 50 év és a várható jövő tükrében.

A jubileum segítségével lehetőségünk volt ráirányítani a figyelmet arra, hogy a levéltárak kezdeti feladatai (iratkezelési jogkör gyakorlása, gyűjtőterületi munka, tudományos munka, kismértékű közművelődési tevékenység) a társadalmi-gazdasági-kulturális környezetnek és a társadalmi elvárásoknak megfelelően hogyan szélesedtek, hogyan bővültek az évek során. Ismertettük a résztvevőkkel, hogy a levéltári szolgáltatások színvonalának fejlesztésével és az adatbázisok, webes felületek elérhetőségével a levéltárakban őrzött iratanyag mindenki számára hozzáférhető.

Hangsúlyozzuk, hogy a hagyományos levéltári szerepek mellett szükség volt a modernizálásra, melyek új kihívások elé állították a levéltári szakmát. A levéltárak tevékenysége napjainkban rendkívül összetett és széles körű. A tudományos munka, kutatás, hagyományos információközvetítés és a közigazgatási szervekkel való együttműködés mellett erősödött a levéltárpedagógia, a közművelődési tevékenység és a multimédiás eszközök alkalmazása, és az őrzött kincsek interneten való megjelenítése.

A levéltárpedagógia során a rendhagyó történelem órákat színesítjük helytörténeti vetélkedőkkel, tematikus foglalkozásokkal, célcsoportorientált felhasználóbarát Web-oldalak megjelenítésével, az online kutatási lehetőségek felvonultatásával.

A közművelődési feladatainkhoz tartoznak a társintézményekkel való kapcsolattartás, közös projektek, konferenciák, műhelybeszélgetések megvalósítása, látványos, a célközönség számára is élvezhető, elérhető programok szervezése. Ezáltal lehetőségünk van a levéltári forrásokban lévő tudásanyag kreatív átadására, ami növeli az intézmény elismertségét.

A telekommunikációs eszközök fejlődésével a levéltárak igazodtak a megváltozott igényekhez, a multimédiás eszközök alkalmazásával maximálisan kihasználják az internet nyújtotta lehetőségeket, hogy a történelmi múltat minden társadalmi célcsoport számára ismertté és hozzáférhetővé tegyék. Online adatbázisok kidolgozásával biztosítják a levéltári anyag kutathatóságát a szakemberek számára. A múlt emlékeit tudományos ismeretterjesztő cikkek megjelentetésével, tematikus blogok szerkesztésével tesszük kézzelfoghatóvá az érdeklődők számára. A PR- tevékenység, a honlapon megjelenő hírek és a médiában, illetve a közösségi oldalakon való gyakori megjelenés segítségével törekszünk arra, hogy a levéltár folyamatosan benne legyen a kulturális-társadalmi élet vérkeringésében.

Rendezvényünk ezt a sokszínűséget hivatott érzékeltetni az előadások, kiállítások, játékok, installációs elemek, a multimédiás eszközök, a programhoz kapcsolódó kiadvány segítségével. Ebből az alkalomból a levéltári munka nélkülözhetetlen eszközei is szemléltetésre kerültek, az évek során hogyan váltak egyre korszerűbbé, hogy minél inkább szolgálják a levéltári állományvédelmi előírásokat.

Kerek évforduló apropóján egy kiadvány segítségével emlékeztünk meg a nógrádi levéltár történetéről, dolgozóiról, az itt folyó munkáról.

A Levéltári Nap főbb állomásai voltak:

1. szerep - Levéltárak a tudományos világban

A levéltárak tudományos szerepének ismertetésénél kiemeltük a Nógrád Megyei Levéltár visszatérését, erről az időszakról Berényiné Kovács Gyöngyi osztotta meg velünk gondolatait előadásában „Hazatért” a levéltár címmel.

A levéltári szerepváltozásokat Szögi László (ELTE BTK, egyetemi docens) érzékeltette az elmúlt három évtized tükrében.

Molnár Éva a Balassi Bálint Megyei Könyvtár igazgatója a szakmai együttműködés fontosságáról, a társintézményekkel való szoros, gyümölcsöző együttműködésről fejtette ki véleményét. A levéltár nógrádi kötődéséről Schramek László (a MNL Pest Megyei Levéltárának igazgatója) mondta el gondolatait.

2. szerep - Levéltárak az oktatásban

A levéltárpedagógia kiemelt szerepet foglal el a levéltár életében, aktív kapcsolatunk van az iskolákkal, tanárokkal, diákokkal. Az oktatástörténeti kiállítás legfőbb elemei a Nógrád megyei oktatási intézmények levéltárunkban őrzött forrásai, korabeli osztálynaplók, a tanfelügyelők iratanyaga, a 19-20. századi családi hagyatékokban fellelhető iskolai bizonyítványok, iskolai füzetek, visszaemlékezések voltak, melyet tovább színesített az ezt kiegészítő képi anyag (iskolai csoportképek, tablók, tanítók képei).

A kiállításához kapcsolódó virtuális ponton a levéltárunk jelenlegi levéltárpedagógiai tevékenységét követhették nyomon az érdeklődők, többek között a nógrádi diákok által „Utazás Wittenbergbe” című országos versenyen elért rangos eredményeket, az általuk készített kisfilmeket, illetve a „Kalandok a Levéltárban” című nemzetközi filmes verseny salgótárjani induló csapatának kisfilmjét.

3. szerep - Levéltárak a közművelődésben

A virtuális pontunkon hangsúlyozzuk a társintézményekkel, civil szervezetekkel való kapcsolatot, a közös rendezvényeket, konferenciákat, beszélgetéseket, könyvbemutatókat. A számos közös rendezvény sorából - a teljesség igénye nélkül - kiemeltük a Balassi Bálint Megyei Könyvtárral közös rendhagyó történelemórát, az aradi vértanúk emlékére rendezett kiállítást, a Nagy Iván Honismereti Pályázatot a Dornay Béla Múzeummal, a Magyar Éremgyűjtők Egyesülete Nógrád Megyei Szervezetének gondozásában megjelent „Salgótárján numizmatikai emlékei” című kiadvány könyvbemutatóját.

4. szerep - Levéltárak a virtuális térben

A fő célunk a digitális korszakban, hogy biztosítsuk a kutatók, érdeklődők számára az akadálymentes, könnyű hozzáférhetőséget a levéltárban őrzött forrásokhoz. Az új kihívások előtt álló levéltári szerepvállalásról - nemzetközi példákkal - Dr. Mikó Zsuzsanna, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgató-helyettese tartott előadást.

Fontos még megemlíteni, hogy a Magyar Nemzeti Levéltár valamennyi kutatótermében ingyenesen elérhetővé vált a történeti kutatásokat jelentős mértékben megkönnyítő Arcanum Digitális Tudománytár (adtplus.arcanum.hu) adatbázis, továbbá az adatbazisokonline.hu felületen az összes megyei levéltár eddig digitalizált iratanyaga megtekinthető. A hungaricana.hu oldalon megtalálható a magyarországi közgyűjtemények kincsei, történeti dokumentumai, ezek a folyamatosan gyarapodó gyűjtemények mindenki számára gyorsan, és könnyen kutathatóvá válnak.

Az 50 év távlatából való visszatekintés lehetőséget adott arra, hogy a levéltárak sokszínűsége, sokrétű tevékenysége a nagyközönség számára is érzékelhetővé váljon.

Az évek során a tömeges digitalizálás, az újszerű tematikus levéltári rendezvények lehetővé tették, hogy megszólítsunk olyan társadalmi célcsoportokat, akik számára eddig nem volt elérhető a levéltár nyújtotta szolgáltatások. Ezáltal társadalmi ismertségünk növekedett, a zárt intézmény nyitott levéltárrá vált.

Úgy gondoljuk, hogy az 50 éves jubileumi Levéltári Nap jó alkalom volt arra, hogy a fent említett Levéltári szerepvállalásokra felhívjuk a figyelmet és méltóképpen megemlékezzünk erről a kerek évfordulóról.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűteményi Kollégiuma megtisztelő támogatását ezúton köszönjük.

Salgótarján, 2018. november 30.

Tisztelettel:

Gusztiné Dr. Toronyi Judit
MNL Nógrád Megyei Levéltára
igazgató

Fotódokumentáció
a „Levéltári szerepváltozások - Az 50 éve visszatért levéltár arcai” c. Levéltári Napról,
az NKA 204108/01477 kódszámú NKA pályázathoz

„Levéltári szerepváltozások - Az 50 éve visszatért levéltár arcai” c. Levéltári Nap beszámolója a Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltárának honlapján, az NKA 204108/01477 kódszámú NKA pályázathoz az alábbi linken olvasható:

http://mnl.gov.hu/mnl/nml/nka_204108/01477